

Warszawa, dnia piątek, 15 września 2023 r.

Poz. 85

**ZARZĄDZENIE NR 48
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI**

z dnia 15 września 2023 r.

w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

**Rozdział 1
Przepisy ogólne**

§ 1. Zarządzenie określa:

- 1) metody i formy wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich;
- 2) działania podejmowane przez policjantów na rzecz małoletnich.

§ 2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o:

- 1) komendancie wojewódzkim Policji i komendzie wojewódzkiej Policji – należy przez to rozumieć także Komendanta Stołecznego Policji i Komendę Stołeczną Policji;
- 2) komendancie powiatowym Policji i komendzie powiatowej Policji – należy przez to rozumieć także komendanta miejskiego Policji i komendę miejską Policji oraz komendanta rejonowego Policji i komendę rejonową Policji;
- 3) komendancie komisariatu Policji i komisariacie Policji – należy przez to rozumieć także komendanta komisariatu specjalistycznego Policji i komisariat specjalistyczny Policji;
- 4) komórce do spraw nieletnich i patologii – należy przez to rozumieć komórkę organizacyjną Policji, a także jednoosobowe stanowisko w służbie prewencyjnej Policji, które realizują zadania z obszaru przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz patologii społecznej, a także zadania z zakresu profilaktyki społecznej w środowisku małoletnich i nieletnich;
- 5) małoletnich – należy przez to rozumieć osoby przed ukończeniem lat osiemnastu, które nie zawarły małżeństwa przed ukończeniem tego wieku (art. 10 § 1 i § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny) (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337 i 2339 oraz z 2023 r. poz. 326 i 1285), zwanej dalej „k.c.” i nie mają pełnej zdolności do czynności prawnych (art. 11 k.c.);
- 6) nieletnich – należy przez to rozumieć osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700 oraz z 2023 r. poz. 289), zwanej dalej „uwrn”;

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2600 oraz z 2023 r. poz. 185, 240, 289, 347, 535, 641 i 1088.

- 7) demoralizacji – należy przez to rozumieć stan lub proces polegający na przejawianiu przez nieletniego negatywnych zachowań, w szczególności wymienionych w art. 4 ust. 1 uwrn;
- 8) czynie karalnym – należy przez to rozumieć czyn zabroniony przez ustawę, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2 uwrn;
- 9) czynie zabronionym – należy przez to rozumieć zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 3 uwrn;
- 10) środkach oddziaływania wychowawczego – należy przez to rozumieć katalog środków określonych w art. 4 ust. 5 uwrn, możliwych do zastosowania przez policjanta wobec nieletniego, który dopuścił się czynu karalnego wyczerpującego znamiona wykroczenia, w przypadku gdy ich zastosowanie jest wystarczające;
- 11) samowolnym oddaleniu się – należy przez to rozumieć zachowanie nieletniego lub małoletniego, które skutkuje wszczęciem poszukiwań opiekuńczych i ich rejestracji na podstawie przepisów Komendanta Głównego Policji o prowadzeniu przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanego zwłok oraz szczątków ludzkich;
- 12) działaniach profilaktycznych – należy przez to rozumieć programy profilaktyczne, akcje lub inne przedsięwzięcia profilaktyczne zmierzające do zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz innym negatywnym zjawiskom społecznym występującym w środowisku małoletnich.

§ 3. 1. Zadania w zakresie zapobiegania, zwalczania i rozpoznania okoliczności świadczących o demoralizacji nieletnich oraz dopuszczania się przez nich czynów karalnych, wykonują w ramach pełnionej służby policjanci służby prewencyjnej i służby kryminalnej właściwych jednostek organizacyjnych Policji.

2. Komórką właściwą do gromadzenia informacji na temat wykazywania przez nieletniego przejawów demoralizacji lub dopuszczenia się przez niego czynu karalnego, a także współpracy w tym zakresie z sądem rodzinnym właściwym miejscowo dla nieletniego, jest komórka do spraw nieletnich i patologii jednostki organizacyjnej Policji, na terenie działania której znajduje się miejsce zamieszkania nieletniego, a w przypadku trudności w jego ustaleniu – miejsce jego pobytu.

§ 4. 1. Komendant wojewódzki Policji lub jego zastępca właściwy do spraw służby prewencyjnej jest odpowiedzialny za nadzór nad realizacją zadań prewencyjnych określonych w zarządzeniu na terenie działania komendy wojewódzkiej Policji, komend powiatowych Policji i komisariatów Policji.

2. Komendant powiatowy Policji lub jego zastępca właściwy do spraw służby prewencyjnej jest odpowiedzialny za nadzór nad realizacją zadań prewencyjnych określonych w zarządzeniu na terenie działania komendy powiatowej Policji i komisariatów Policji.

3. Komendant komisariatu Policji lub jego zastępca właściwy do spraw służby prewencyjnej jest odpowiedzialny za nadzór nad realizacją zadań prewencyjnych określonych w zarządzeniu na terenie działania komisariatu Policji.

4. Bezpośredni nadzór nad wykonywaniem zadań przez komórkę do spraw nieletnich i patologii sprawuje kierownik tej komórki, a w przypadku jednoosobowego stanowiska do spraw nieletnich i patologii, bezpośredni nadzór sprawuje osoba wyznaczona przez kierownika jednostki organizacyjnej Policji.

5. Celem nadzoru nad realizacją zadań określonych w zarządzeniu jest w szczególności:

- 1) identyfikacja trudności w realizacji zadań służbowych w celu podejmowania działań zapobiegawczych;
- 2) dokonywanie oceny realizowanych zadań poprzez analizę zgromadzonej dokumentacji potwierdzającej sposób wykonania czynności służbowych;
- 3) sprawdzenie zgodności realizacji czynności służbowych z obowiązującym stanem prawnym obejmującym metody i formy wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich.

6. Czynności wykonywane w ramach nadzoru polegają w szczególności na:

- 1) weryfikowaniu skuteczności podejmowania działań zapobiegawczych;

- 2) analizowaniu dokumentacji, o której mowa w § 20 pkt 5 i wskazywaniu działań naprawczych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości;
- 3) dokonywaniu wpisów w kartach kontrolnych do dokumentacji, o której mowa w § 20.

§ 5. 1. Policjant, który wykonując czynności służbowe, uzyskał informację o okolicznościach świadczących o demoralizacji nieletniego lub popełnieniu przez niego czynu karalnego, ma obowiązek udokumentowania tej informacji w formie notatki urzędowej lub meldunku informacyjnego, jeżeli obowiązek jego sporządzenia wynika z przepisów w sprawie prowadzenia w Policji zestawu zbiorów informacji „System Informacji Operacyjnych”. Meldunek informacyjny przekazuje się komórce właściwej do realizacji informacji. W przypadku sporządzenia notatki urzędowej, należy ją niezwłocznie przekazać komórce do spraw nieletnich i patologii jednostki organizacyjnej Policji, w której lub na rzecz której policjant wykonywał czynności służbowe.

2. W przypadku gdy komórka do spraw nieletnich i patologii jednostki organizacyjnej Policji nie jest właściwa ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu nieletniego, otrzymaną notatkę urzędową przekazuje się do komórki do spraw nieletnich i patologii jednostki organizacyjnej Policji właściwej ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu nieletniego.

3. Komórka do spraw nieletnich i patologii właściwa ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu nieletniego, w zależności od ustaleń wynikających z treści notatki urzędowej, podejmuje w sprawie nieletniego działania związane z postępowaniem w sprawach o demoralizację lub postępowaniem w sprawach o czyny karalne.

4. W przypadku otrzymania przez komórkę do spraw nieletnich i patologii właściwą ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu nieletniego notatki urzędowej, o której mowa w § 5 ust. 1, a okoliczności świadczące o demoralizacji nieletniego lub popełnieniu przez niego czynu karalnego nie nastąpiły na terenie działania tej jednostki organizacyjnej Policji, komórka ta, zawiadamia komórkę do spraw nieletnich i patologii jednostki organizacyjnej Policji, na terenie działania której czyn karalny lub przejawy demoralizacji miały miejsce, celem wykorzystania tej informacji w prowadzonych lub zakończonych postępowaniach.

§ 6. 1. Wobec nieletniego wykazującego przejawy demoralizacji lub nieletniego, który dopuścił się czynu karalnego, policjant podejmuje czynności w trybie, w zakresie oraz na zasadach określonych w uwrn.

2. Materiały w sprawie nieletniego, o którym mowa w ust. 1, przekazuje się niezwłocznie właściwemu sądowi rodzinnemu, powiadamiając o tym ustalonych pokrzywdzonych, osobę zawiadamiającą o popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia oraz komórkę do spraw nieletnich i patologii jednostki organizacyjnej Policji, właściwą ze względu na miejsce popełnienia czynu karalnego lub ujawnienia demoralizacji.

3. Komórka do spraw nieletnich i patologii właściwa ze względu na miejsce popełnienia czynu karalnego lub ujawnienia przejawów demoralizacji, niezwłocznie zawiadamia komórkę do spraw nieletnich i patologii jednostki organizacyjnej Policji właściwej ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu nieletniego, o popełnieniu przez niego czynu karalnego lub ujawnieniu przejawów demoralizacji, o ile miejsce popełnienia czynu karalnego lub ujawnienia przejawów demoralizacji nie jest tożsame z miejscem zamieszkania lub pobytu nieletniego.

4. Przepisów ust. 2 nie stosuje się w przypadku wszczęcia postępowania przygotowawczego.

5. W sytuacji, o której mowa w ust. 4, materiały sprawy niezwłocznie przekazuje się właściwemu prokuratorowi.

6. W przypadku nieletniego, który został zatrzymany, a następnie umieszczony w policyjnej izbie dziecka na podstawie art. 48 ust. 1 uwrn, policjanci z jednostki organizacyjnej Policji, na terenie której zaistniał czyn karalny w rozumieniu art. 1 ust. 2 pkt 2 lit. a uwrn, w ciągu 24 godzin od chwili zatrzymania nieletniego przekazują sądowi rodzinnemu całość zgromadzonych materiałów uzasadniających przypuszczenie, że nieletni dopuścił się czynu karalnego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2 lit. a uwrn. Fakt przekazania dokumentacji z określeniem daty oraz godziny odnotowuje się w notatce urzędowej, którą niezwłocznie przekazuje się do policyjnej izby dziecka, w której nieletni został umieszczony.

§ 7. 1. Policjant, który zastosuje wobec nieletniego sprawcy czynu karalnego wyczerpującego znamiona wykroczenia, środek oddziaływania wychowawczego określony w art. 4 ust. 5 uwrn, fakt ten dokumentuje w notatce urzędowej, zawierającej datę i miejsce interwencji, jej przebieg oraz pełne dane nieletniego, obejmujące imię, nazwisko, datę urodzenia i adres zamieszkania, a także wskazanie rodzaju zastosowanego środka oddziaływania wychowawczego.

2. Gdy okoliczności dopuszczenia się przez nieletniego czynu karalnego powodują konieczność przekazania go rodzicom albo opiekunowi, niezależnie od rodzaju zastosowanego środka oddziaływania wychowawczego, policjant przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi, odbierając poświadczenie, którego wzór jest określony w załączniku nr 1 do zarządzenia.

3. Jeżeli policjant stwierdzi, że wystarczające jest zastosowanie wobec nieletniego sprawcy czynu karalnego, wyczerpującego znamiona wykroczenia, środka oddziaływania wychowawczego w postaci zawiadomienia rodziców albo opiekuna nieletniego lub zawiadomienia szkoły, do której nieletni uczęszcza, policjant, oprócz notatki urzędowej, sporządza zawiadomienie, którego wzór jest określony w załączniku nr 2 do zarządzenia, przekazując je odpowiednio do rodziców albo opiekuna nieletniego lub szkoły, do której nieletni uczęszcza.

4. Dokumentację, o której mowa w ust. 1-3, przekazuje się do komórki do spraw nieletnich i patologii, na terenie działania której środek oddziaływania wychowawczego zastosowano.

5. Fakt zastosowania środka oddziaływania wychowawczego wobec nieletniego ewidencjonuje w Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji jednostka organizacyjna Policji, na terenie działania której środek oddziaływania wychowawczego zastosowano.

6. W przypadku gdy zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego nastąpiło na terenie działania jednostki organizacyjnej Policji niebędącej właściwą ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu nieletniego, kopię notatki urzędowej, o której mowa w ust. 1, wraz z kopią dokumentacji, o której mowa w ust. 2-3, jeżeli dokumentacja ta została sporządzona, należy niezwłocznie przekazać do komórki do spraw nieletnich i patologii jednostki organizacyjnej Policji właściwej ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu nieletniego.

7. Dokumentację, o której mowa w ust. 1-3, gromadzi się w teczce zagadnieniowej pn. „Zastosowane środki oddziaływania wychowawczego wobec nieletnich, którzy dopuścili się czynu karalnego wyczerpującego znamiona wykroczenia”, prowadzonej przez komórkę do spraw nieletnich i patologii.

8. Jednostka organizacyjna Policji właściwa ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu nieletniego, na żądanie sądu rodzinnego udziela informacji niezbędnych w toku postępowania w sprawie nieletniego.

§ 8. 1. Osobę nieletnią zatrzymaną w trakcie jej samowolnego pobytu poza młodzieżowym ośrodkiem wychowawczym, okręgowym ośrodkiem wychowawczym, zakładem poprawczym albo schroniskiem dla nieletnich umieszcza się w ośrodku, zakładzie lub schronisku, z którego się oddaliła, a jeżeli jest to niemożliwe, w policyjnej izbie dziecka.

2. Zatrzymaną osobę nieletnią, która ukończyła 18 lat, przebywającą w trakcie jej samowolnego pobytu poza zakładem poprawczym można umieścić w jednostce organizacyjnej Policji w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, na warunkach określonych w art. 49 ust. 2 uwrn, z zachowaniem przepisów regulaminu pobytu osób w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (Dz. U. poz. 638, z 2015 r. poz. 279, z 2017 r. poz. 988, z 2019 r. poz. 1341, z 2020 r. poz. 887, z 2022 r. poz. 1922 oraz z 2023 r. poz. 1391).

3. Policjant dokonujący zatrzymania nieletniego sporządza protokół zatrzymania nieletniego, którego wzór jest określony w załączniku nr 3 do zarządzenia.

4. W przypadku zatrzymania i umieszczenia w policyjnej izbie dziecka nieletniego w trakcie samowolnego pobytu poza młodzieżowym ośrodkiem wychowawczym, należy niezwłocznie skontaktować się z dyrektorem młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub upoważnionym przez niego pracownikiem, informując go o konieczności odebrania nieletniego z policyjnej izby dziecka w ciągu 72 godzin od chwili zawiadomienia go przez Policję. Datę i godzinę powiadomienia wskazanego dyrektora młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub upoważnionego przez niego pracownika, dokumentuje się w notatce urzędowej, którą przekazuje się wraz z protokołem zatrzymania nieletniego do policyjnej izby dziecka.

5. W przypadku ujawnienia osoby małoletniej lub nieletniej, za którą wszczęto poszukiwania opiekuńcze na podstawie zawiadomienia o jej samowolnym oddaleniu się z domu rodzinnego, placówki opiekuńczo-wychowawczej, młodzieżowego ośrodka socjoterapii lub innej tego typu placówki zapewniającej pieczę zastępczą, w tym z rodziny zastępczej zawodowej, a także ujawnienia osoby małoletniej lub nieletniej niepowracającej z przepustki do wymienionej placówki lub ośrodka, przekazuje się ją osobie uprawnionej, odbierając poświadczenie, którego wzór jest określony w załączniku nr 1 do zarządzenia.

Rozdział 2

Zadania Policji w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich

§ 9. W zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich Policja zobowiązana jest w szczególności do:

- 1) zbierania i utrwalania dowodów przejawów demoralizacji oraz czynów karalnych i wykonywania w tym zakresie czynności wynikających z art. 59 ust. 1-5 uwrn;
- 2) ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń popełnionych na szkodę małoletnich lub wspólnie z nieletnimi;
- 3) ujawniania źródeł demoralizacji i przestępczości nieletnich;
- 4) ujawniania i rozpoznawania przypadków zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych i podejmowania czynności w stosunku do małoletniego oraz jego rodziców lub opiekunów prawnych;
- 5) przekazywania do sądu rodzinnego informacji i materiałów w sprawach małoletnich i nieletnich, wskazujących na potrzebę wszczęcia postępowania przewidzianego w ustawie o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich lub w Kodeksie postępowania cywilnego;
- 6) podejmowania działań prewencyjnych ukierunkowanych na zapobieganie demoralizacji i przestępczości nieletnich;
- 7) inicjowania i prowadzenia, również wspólnie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, działań profilaktycznych zmierzających do zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz innym negatywnym zjawiskom społecznym występującym w środowisku małoletnich;
- 8) współdziałania z przedstawicielami organów państwowych i samorządowych, organizacji społecznych oraz kościołów i związków wyznaniowych działających na rzecz wspierania małoletnich pokrzywdzonych w wyniku przestępstw;
- 9) współdziałania z instytucjami i organizacjami zajmującymi się problematyką małoletnich i nieletnich.

§ 10. Wykrywanie popełnionych przez nieletnich czynów karalnych i ujawnianie ich sprawców oraz ujawnianie nieletnich zagrożonych demoralizacją realizowane jest poprzez prowadzenie rozpoznania środowisk nieletnich i rodzin dysfunkcyjnych, co do których istnieje podejrzenie występowania zjawisk szkodliwych społecznie, w tym przestępczości, przemocy domowej, narkomanii, alkoholizmu, nierządu lub żebractwa.

§ 11. Działania profilaktyczne Policji w zakresie zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom występującym wśród małoletnich, realizowane są w oparciu o zdiagnozowane zagrożenia społeczne, w szczególności poprzez:

- 1) informowanie władz samorządowych i społeczności lokalnych o występujących na danym terenie zagrożeniach, z uwzględnieniem problematyki małoletnich i nieletnich;
- 2) inspirowanie lokalnych społeczności do działań o charakterze prewencyjnym oraz udział przedstawicieli komórek do spraw nieletnich i patologii w budowaniu lokalnych systemów bezpieczeństwa na rzecz małoletnich i nieletnich, w tym inicjowanie działań profilaktycznych;

- 3) udział w spotkaniach z małoletnimi, rodzicami, pedagogami oraz przedstawicielami innych podmiotów zajmujących się zapobieganiem patologii, w tym przeciwdziałaniem demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz negatywnym zjawiskom występującym wśród małoletnich;
- 4) uczestnictwo w przedsięwzięciach realizowanych na rzecz poprawy bezpieczeństwa małoletnich i nieletnich oraz promowanie wśród małoletnich i nieletnich bezpiecznych oraz społecznie pożądanых zachowań.

§ 12. Działania prewencyjne wobec małoletnich i nieletnich oraz osób wpływających na nich demoralizująco, wykonywane są w szczególności przez:

- 1) patrolowanie oraz obchód:
 - a) rejonów przyległych do szkół i placówek objętych systemem oświaty,
 - b) miejsc grupowania się małoletnich,
 - c) miejsc, w których odbywają się imprezy o charakterze rekreacyjnym lub rozrywkowym z udziałem małoletnich oraz miejsc przeznaczonych do zorganizowanego wypoczynku małoletnich;
- 2) legitymowanie małoletnich pozostających bez opieki rodziców lub opiekunów w miejscach i okolicznościach, które mogą zagrażać ich bezpieczeństwu, lub w których mogą stać się ofiarami przestępstwa, wykroczenia lub sprawcami czynu karalnego i w uzasadnionych przypadkach przekazywanie ich rodzicom lub opiekunowi, z uwzględnieniem wymogu odebrania poświadczenia, którego wzór jest określony w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 3) ujawnianie wśród nieletnich przypadków uprawiania nierządu, sprzedaży lub udostępniania alkoholu, wyrobów tytoniowych, środków odurzających, substancji psychotropowych, ich prekursorów, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych;
- 4) reagowanie na każdą sytuację mogącą spowodować naruszenie dobra małoletniego.

Rozdział 3

Metody i formy wykonywania zadań przez policjantów służby prewencyjnej i kryminalnej w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich

§ 13. Dzielnicowy, w ramach realizacji zadań określonych w zarządzeniu nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez dzielnicowego i kierownika dzielnicowych (Dz. Urz. KGP poz. 26, z 2017 r. poz. 12 oraz z 2019 r. poz. 110), podejmuje działania w zakresie zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz na rzecz małoletnich, polegające w szczególności na:

- 1) uzyskiwaniu i wymianie z komórką do spraw nieletnich i patologii, w przypadku braku komórki do spraw przestępczości nieletnich w służbie kryminalnej, informacji o nieletnich sprawcach czynów karalnych oraz nieletnich, którzy:
 - a) są organizatorami lub przywódcami grup przestępczych,
 - b) oczekują na umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, okręgowym ośrodku wychowawczym, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym lub zakładzie leczniczym,
 - c) przebywają na przepustkach z młodzieżowego ośrodka wychowawczego, okręgowego ośrodka wychowawczego, schroniska dla nieletnich, zakładu poprawczego lub zakładu leczniczego;
- 2) uzyskiwaniu i wymianie informacji z komórką do spraw nieletnich i patologii o:
 - a) nieletnich wykazujących przejawy demoralizacji oraz stwarzających trudności wychowawcze przejawiające się m. in. ucieczkami z domu rodzinnego lub placówek zapewniających pieczę zastępczą,
 - b) małoletnich, którzy ze względu na środowisko rodzinne są szczególnie narażeni na demoralizację lub popełnienie czynów zabronionych,
 - c) rodzinach dysfunkcyjnych oraz sytuacji małoletnich i nieletnich w rodzinach, w których występuje przemoc,

- d) miejscach grupowania się małoletnich, gdzie mogą występować czynniki sprzyjające zagrożeniom dla bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- 3) uczestniczeniu w działaniach profilaktycznych realizowanych przez jednostkę organizacyjną Policji;
- 4) bieżącej współpracy w zakresie, o którym mowa w pkt 2, z pracownikami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, pedagogami szkolnymi, a także kuratorami sądów rodzinnych.

§ 14. Policjanci, w trakcie wykonywania czynności służbowych, ujawniają nieletnich sprawców czynów karalnych oraz wykazujących przejawy demoralizacji, a także małoletnich, których dobro jest zagrożone, w sytuacjach dotyczących w szczególności:

- 1) popełnionego czynu karalnego;
- 2) popełnionego czynu zabronionego wyczerpującego zachowania o znamionach określonych w ustawie karnej;
- 3) uchylenia się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki;
- 4) używania alkoholu lub innych środków działających podobnie do alkoholu, w szczególności środków odurzających, substancji psychotropowych, ich prekursorów, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych;
- 5) uprawiania nierządu;
- 6) zebrania;
- 7) palenia wyrobów tytoniowych;
- 8) używania słów nieprzyzwoitych;
- 9) przemocy domowej;
- 10) innych zachowań naruszających zasady współżycia społecznego.

§ 15. Policjanci służby kryminalnej w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich:

- 1) ujawniają:
 - a) nieletnich organizatorów i przywódców grup przestępczych,
 - b) sprawców czynów karalnych;
- 2) rozpoznają:
 - a) środowiska nieletnich sprawców czynów karalnych,
 - b) środowiska pełnoletnich dokonujących czynów zabronionych przy współudziale z nieletnimi;
- 3) współdziałają z komórkami do spraw nieletnich i patologii w celu wymiany doświadczeń i informacji, w sposób przyjęty przez kierownika danej jednostki organizacyjnej Policji lub osobę przez niego upoważnioną.

Rozdział 4

Zadania policjantów komórek do spraw nieletnich i patologii

§ 16. Komórki do spraw nieletnich i patologii wykonują zadania w zakresie przedsięwzięć prewencyjnych podejmowanych na rzecz zapobiegania niedostosowaniu społecznemu oraz przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich, a także nadzorują pracę komórek do spraw nieletnich i patologii w jednostkach organizacyjnych Policji niższego szczebla.

§ 17. Do zadań komórki do spraw nieletnich i patologii komendy wojewódzkiej Policji w szczególności należy:

- 1) sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań przez komórki do spraw nieletnich i patologii funkcjonujące na terenie działania komendy wojewódzkiej Policji oraz określenie zasad współpracy w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich komórek i jednostek organizacyjnych Policji funkcjonujących na tym terenie;
- 2) współpraca z komórkami profilaktyki społecznej w zakresie podejmowania działań profilaktycznych;

- 3) inicjowanie, opracowywanie i wdrażanie programów i innych działań profilaktycznych ukierunkowanych na zapobieganie demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz innym negatywnym zjawiskom społecznym, utrzymywanie kontaktu z sądami rodzinnymi, organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- 4) identyfikowanie i analizowanie bieżących zagrożeń oraz występujących zjawisk patologii na terenie działania komendy wojewódzkiej Policji;
- 5) dokonywanie, nie rzadziej niż raz w roku, sprawdzenia realizacji zadań komórek do spraw nieletnich i patologii podległych jednostek organizacyjnych Policji, funkcjonujących na terenie działania komendy wojewódzkiej Policji oraz sporządzanie z tych czynności informacji, w celu przekazania jej właściwemu przełożonemu;
- 6) sporządzanie, w razie potrzeby, analizy uwzględniającej w szczególności:
 - a) rozmiary, strukturę i uwarunkowania przestępczości nieletnich,
 - b) rozmiary i uwarunkowania demoralizacji nieletnich, przejawiające się zwłaszcza ucieczkami z domów rodzinnych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, schronisk dla nieletnich i zakładów poprawczych.

§ 18. Do zadań komórki do spraw nieletnich i patologii komendy powiatowej Policji w szczególności należy:

- 1) ujawnianie nieletnich sprawców czynów karalnych oraz wykazujących przejawy demoralizacji, a w przypadku braku w strukturach służby kryminalnej komórki do spraw przestępczości nieletnich, wykonywanie czynności wynikających z art. 59 ust. 1-5 uwrn;
- 2) inicjowanie i udział w budowaniu lokalnych systemów przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa na rzecz małoletnich i nieletnich, a także realizowanie działań profilaktycznych;
- 3) realizowanie działań prewencyjnych oraz profilaktycznych zmierzających do zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz innym negatywnym zjawiskom społecznym występującym w środowisku małoletnich;
- 4) współpraca z komórkami profilaktyki społecznej w zakresie podejmowania działań profilaktycznych;
- 5) współpraca z sądami rodzinnymi, placówkami i instytucjami ustawowo lub statutowo powołanymi do zajmowania się problematyką małoletnich i nieletnich oraz samorządami lokalnymi;
- 6) przekazywanie informacji w sposób przyjęty przez kierownika danej jednostki organizacyjnej Policji lub osobę przez niego upoważnioną, o nieletnich sprawcach czynów karalnych oraz zagrożonych demoralizacją, dzielnicowemu odpowiedzialnemu za rejon, w którym nieletni zamieszkuje bądź przebywa;
- 7) współdziałanie ze służbą kryminalną w celu rozpoznania osób, środowisk i zdarzeń wpływających demoralizująco na małoletnich i nieletnich;
- 8) zapewnienie przepływu informacji o nieletnich zagrożonych demoralizacją oraz sprawcach czynów karalnych między poszczególnymi komórkami i jednostkami organizacyjnymi Policji;
- 9) prowadzenie wykazu czynności prewencyjnych podjętych w sprawach nieletnich oraz na rzecz małoletnich, z wyłączeniem działań profilaktycznych, według wzoru określonego w załączniku nr 4 do zarządzenia;
- 10) pisemne powiadamianie rodziców lub opiekuna małoletniego o fakcie legitymowania go przez Policję, z uwagi na jego pozostawanie w porze nocnej bez opieki rodziców lub opiekunów w miejscu i okolicznościach, w których mógł stać się ofiarą, bądź sprawcą przestępstwa lub wykroczenia, gdy nie został przekazany rodzicom lub opiekunowi. Wzór powiadomienia jest określony w załączniku nr 5 do zarządzenia;
- 11) koordynowanie inicjatyw i przedsięwzięć podejmowanych w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich w jednostkach organizacyjnych Policji funkcjonujących na terenie działania komendy powiatowej Policji;
- 12) dokonywanie, nie rzadziej niż raz w roku, sprawdzenia realizacji zadań komórek do spraw nieletnich i patologii w podległych jednostkach organizacyjnych Policji funkcjonujących na terenie działania komendy powiatowej Policji oraz sporządzanie z tych czynności informacji, w celu przekazania jej właściwemu kierownikowi.

§ 19. Komórki do spraw nieletnich i patologii komisariatu Policji realizują w szczególności zadania, o których mowa w § 18 pkt 1-10.

§ 20. W ramach realizacji zadań, o których mowa w zarządzeniu, komórki do spraw nieletnich i patologii prowadzą dokumentację, która w szczególności obejmuje:

- 1) wykaz czynności podjętych w sprawach nieletnich oraz na rzecz małoletnich z wyłączeniem działań profilaktycznych;
- 2) dokumenty ze współpracy z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- 3) teczkę zagadnieniową, o której mowa w § 7 ust. 7;
- 4) dokumenty ze szkoleń policjantów obejmujących problematykę małoletnich i nieletnich;
- 5) dokumenty z czynności, o których mowa w § 17 pkt 5 i § 18 pkt 12.

§ 21. Sprawozdawczość dotycząca realizowanych przez Policję zadań w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich prowadzona jest zgodnie z przepisami w sprawie planowania strategicznego, sprawozdawczości i oceny pracy Policji.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 22. W sprawach podjętych wobec nieletnich i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszego zarządzenia stosuje się przepisy niniejszego zarządzenia.

§ 23. Traci moc zarządzenie nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz. Urz. KGP poz. 64, z 2014 r. poz. 41 oraz z 2022 r. poz. 220).

§ 24. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Komendant Główny Policji
z up. Zastępca Komendanta Głównego Policji

nadinsp. Roman KUSTER

Załączniki do zarządzenia nr 48
Komendanta Głównego Policji
z dnia 15 września 2023 r.

Załącznik nr 1

- WZÓR-

.....
(stempel nagłówkowy, l.dz.)

.....
(imię i nazwisko osoby odbierającej małoletniego,
nieletniego)

.....
miejsowość, data

.....
(adres zamieszkania)

.....
(nr telefonu kontaktowego)

POŚWIADCZENIE PRZEKAZANIA MAŁOLETNIEGO/NIELETNIEGO*

Potwierdzam przejęcie mojego/mojej*
(syna, córki, podopiecznego(ej), wychowanka(i)* – imię i nazwisko dziecka, data urodzenia)

od policjantów z W
(nazwa jednostki organizacyjnej Policji) (miejsowość)

w dniu o godz.

Zostałem/zostałam* zapoznany/zapoznana* z przyczynami i okolicznościami podjęcia interwencji
Policji wobec mojego/mojej* syna/córki/podopiecznego(ej)/wychowanka(i)*.

Uwagi:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(podpis osoby odbierającej)

*niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 2

- WZÓR-

.....
(stempel nagłówkowy, l.dz.)

.....
miejscowość, data

**ZAWIADOMIENIE
RODZICÓW/OPIEKUNA NIELETNIEGO/
SZKOŁY, DO KTÓREJ NIELETNI UCZĘSZCZA***

SZANOWNI PAŃSTWO

.....
.....
.....
(dane adresata/adresatów*)

Uprzejmie informuję, że na mocy art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700, z późn. zm.), wobec nieletniego

.....,
(imię i nazwisko nieletniego, imiona rodziców, data urodzenia, miejsce zamieszkania)

który w dniu o godz. W
(nazwa miejscowości, ulicy, nr posesji)

.....,
dopuścił się
.....
.....
.....
.....

co stanowi czyn karalny wyczerpujący znamiona wykroczenia z art.,
stosuje się **środek oddziaływania wychowawczego** w postaci :

- Zawiadomienia rodziców nieletniego*
- Zawiadomienia opiekuna nieletniego*
- Zawiadomienia szkoły, do której nieletni uczęszcza*.

.....
(podpis policjanta uprawnionego do zastosowania środka oddziaływania wychowawczego)

*niepotrzebne skreślić

- WZÓR -

ZAPOZNAŁEM SIĘ:

.....
 (data, godzina, imienna pieczęćka i podpis kierownika

 jednostki organizacyjnej Policji lub upoważnionego policjanta)

Znak sprawy
 RSD/RSOW*
 Nr OZO
 DS.

PROTOKÓŁ ZATRZYMANIA NIELETNIEGO

.....dnia:godz.
 (miejscowość) (dzień, miesiąc, rok) (godzina i minuta rozpoczęcia sporządzania protokołu)

..... Z
 (stopień, imię i nazwisko, ID oraz funkcja policjanta), (nazwa jednostki organizacyjnej Policji)

działając na podstawie: art. 48 ust. 1 uwrn¹⁾; art. 49 ust. 1 pkt 2 uwrn; art. 49 ust. 2 uwrn; art. 50 uwrn;
 art. 59 ust. 1 uwrn; polecenia sądu rodzinnego, polecenia prokuratora*,

w dniu:o godz.W
 (dzień, miesiąc, rok) (godzina i minuta) (adres lub inne określenie miejsca zatrzymania)

zatrzymał: syn/córka*
 (imię i nazwisko nieletniego, oraz nazwisko rodowe nieletniego) (imiona rodziców oraz nazwisko rodowe matki)

urodzonego PESEL:W
 (data urodzenia) (miejsce urodzenia)

Adres zamieszkania lub pobytu*
 (kod, miejscowość, ulica, nr domu, nr mieszkania)

którego tożsamość ustalił na podstawie:
 (rodzaj i cechy identyfikacyjne dokumentu lub rodzaj informacji, na podstawie których ustalono tożsamość nieletniego)

Rysopis**

Numer telefonu do: rodziców, albo tego z rodziców, pod którego stałą pieczęć nieletni faktycznie pozostaje, albo
 opiekuna nieletniego*

Opis widocznych obrażeń ciała nieletniego, albo informacja o ich braku:

Oświadczenie zatrzymanego o stanie zdrowia:

Zatrzymany był/nie był* badany przez lekarza.

Zatrzymanie nastąpiło z następujących przyczyn:

(przesłanki uzasadniające zatrzymanie lub umieszczenie nieletniego/niej w policyjnej izbie dziecka)

Nieletni w dniuo godz. poinformowany o przyczynie zatrzymania oraz pouczony
 o przysługujących mu w związku z tym następujących prawach: do obrony, do składania lub odmowy składania wyjaśnień
 lub odpowiedzi na poszczególne pytania, do korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza lub tłumacza języka migowego
 (art. 36 ust. 1 uwrn); o prawie do złożenia oświadczenia do protokołu zatrzymania, do otrzymania kopii protokołu
 zatrzymania, do kontaktu z rodzicem albo opiekunem lub z obrońcą, do dostępu do niezbędnej pomocy medycznej (art. 48
 ust. 3 uwrn), a także o prawie do złożenia zażalenia do sądu rodzinnego na zatrzymanie (art. 85 ust. 1 uwrn) oraz o treści
 art. 48 ust. 9 dotyczącego natychmiastowego zwolnienia nieletniego i przekazania rodzicowi lub opiekunowi; nawiązania
 kontaktu z urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, a w razie zatrzymania osoby, nieposiadającej
 żadnego obywatelstwa – z przedstawicielstwem państwa, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania (art. 612 § 2 kpk),
 oświadczył co następuje:

.....
 (podpis policjanta sporządzającego protokół)

.....
 (czytelny podpis zatrzymanego nieletniego)

¹⁾uwrn – ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700, z późn. zm.)

Kopię protokołu otrzymałem w dniuo godz.....
(dzień, miesiąc, rok) (godzina i minuta)(czytelny podpis zatrzymanego nieletniego)

Zgodnie z art. 48 ust. 5 pkt 2 uwrn, o zatrzymaniu nieletniego i przyczynie zatrzymania, oraz przysługującym prawie do: złożenia zażalenia na zatrzymanie do sądu rodzinnego (art. 85 ust. 1 uwrn), skorzystania z prawa do złożenia wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu (art. 38 ust. 3 uwrn), a także o prawach przysługujących zatrzymanemu nieletniemu, zawiadomiono osobiście/telefonicznie*:

ojca* nr tel. dnia o godz., lub
(imię i nazwisko)

matkę* nr tel. dnia o godz., lub
(imię i nazwisko)

opiekuna* nr tel. dnia o godz.,
(imię i nazwisko)

.....
(stopień, imię i nazwisko oraz podpis policjanta zawiadamiającego)

Kopię protokołu zatrzymania nieletniego doręczono w dniu o godz.

.....
(podpis rodzica/opiekuna, który otrzymał protokół zatrzymania nieletniego)

Zgodnie z art. 48 ust. 5 pkt 1 uwrn, w dniu o godz.o zatrzymaniu nieletniego zawiadomiono Sąd Rodzinny w
poprzez doręczenie kopii protokołu zatrzymania nieletniego: osobiście/pocztą elektroniczną/faksem*

.....
(imię i nazwisko zawiadomionego sędziego rodzinnego lub innej osoby upoważnionej, stopień, imię i nazwisko oraz podpis policjanta zawiadamiającego, a w przypadku doręczenia w inny sposób, adres poczty elektronicznej lub numer faksu)

Zgodnie z art. 244 § 4 kpk, w dniu o godz.o zatrzymaniu nieletniego

zawiadomiono prokuratora z Prokuratury Rejonowej w

telefonicznie/osobiście* lub poprzez przesłanie protokołu zatrzymania nieletniego pocztą elektroniczną/faksem/doręczenie*

.....
(imię i nazwisko zawiadomionego prokuratora, stopień, imię i nazwisko oraz podpis policjanta zawiadamiającego, a w przypadku kontaktu telefonicznego numer telefonu pod który zadzwoniono)

Zatrzymany nieletni został umieszczony w

.....
(nazwa i adres policyjnej izby dziecka, schroniska dla nieletnich, zakładu poprawczego, okręgowego ośrodka młodzieżowego, młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub innego miejsca, w którym umieszczono nieletniego)

dnia o godz. przez
(stopień, imię i nazwisko policjanta oraz nazwa jednostki organizacyjnej Policji)

Nieletniemu należy uniemożliwić kontakt z:

.....
(dane osób, z którymi należy uniemożliwić kontakt nieletniemu, w celu zapewnienia prawidłowego toku postępowania)

Nieletniego przekazano

(imię i nazwisko osoby, której przekazano nieletniego)

Zatrzymanego zwolniono dnia o godz.

(imię i nazwisko nieletniego)

(dzień, miesiąc, rok)

(godzina i minuta)

i przekazano rodzicom/jednemu z rodziców/opiekunowi*

(imię i nazwisko osoby, której przekazano nieletniego)

.....
(stopień, imię i nazwisko oraz podpis policjanta zwalnającego nieletniego)

.....
(czytelny podpis rodzica lub opiekuna)

Objaśnienia:

* niewłaściwe skreślić

** podać w razie niemożności ustalenia tożsamości nieletniego

- WZÓR-

(stempel nagłówkowy, l.dz.)

**WYKAZ CZYNNOŚCI PREWENCYJNYCH PODJĘTYCH W SPRAWACH NIELETNICH
ORAZ NA RZECZ MAŁOLETNIICH,
Z WYŁĄCZENIEM DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH***

L.p.	Data	Opis podjętych czynności; Rodzaj czynności; Metoda realizacji.	Uwagi; Sposób zakończenia.

*w wykazie należy uwzględnić wszystkie czynności jakie podjęte zostały wobec nieletnich/małoletnich na terenie działania jednostki organizacyjnej Policji, tych o charakterze prewencyjnym, np.:

- realizacja zadań polegających na patrolowaniu oraz obchodzie rejonów szkół i placówek objętych systemem oświaty lub miejsc grupowania się małoletnich lub miejsc, w których odbywają się imprezy o charakterze rekreacyjnym lub rozrywkowym z udziałem małoletnich oraz miejsc przeznaczonych do zorganizowanego wypoczynku małoletnich;
- przesyłanie do sądu rodzinnego materiałów w sprawie nieletniego/małoletniego, itp.

Załącznik nr 5

- WZÓR-

.....
(stempel nagłówkowy, l.dz.)

.....
miejsowość, data

Szanowni Państwo,

.....
.....
.....
(dane adresata/adresatów*)

Drodzy Rodzice/Opiekunowie* !

W trosce o dobro i bezpieczeństwo Państwa dziecka, uprzejmie informujemy, że w dniu
..... o godz. Państwa
syn/córka/podopieczny(a)/wychowanek(a)*

.....
(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia)
przebywał(a) w
(określić miejsce i okoliczności)
.....
.....
.....
.....

.....
W związku z zaistniałymi okolicznościami, prosimy Państwa o dołożenie wszelkich starań,
aby podobna sytuacja się nie powtórzyła.

.....
(podpis kierownika jednostki organizacyjnej Policji/osoby upoważnionej)

*niepotrzebne skreślić